

SLIDES KAN HENTES FRA kortlink.dk/mrah

MEP@P@L

Lærerens scenariekompetence, it og faglighed

In a relationship – it's complicated

Simon Skov Fougt
Ph.d., cand.pæd., lærer
Adjunkt, Institut for Skole og Læring, Professionshøjskolen Metropol
www.simon-skov-fougt.dk
27.10.2016 Lyngby Ikarus

Lyngby Teatrum, 27.10.2016

MEP@P@L

Det politiske

- Folkeskoleloven fordrer en **VIRKELIGHEDSNER SKOLE**
- Fælles Mål kræver **KOMPETENCEORIENTERET UNDERVISNING**
- Dannelse
- Kompetencer
- Viden
- Færdigheder

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

MEP@P@L

Scenariobaserede undervisningsforløb

Simon Skov Fougt
Ph.d., cand.pæd., lærer
Adjunkt, Institut for Skole og Læring, Professionshøjskolen Metropol
www.simon-skov-fougt.dk
27.10.2016 Lyngby Ikarus

Lyngby Teatrum, 27.10.2016

MEP@P@L

Indhold

- Udgangspunkt: God undervisning i mødet mellem policy og forskning
- Scenariobaserede undervisningsforløb
- Begrebet faglighed
- Begrebet multimodalitet
- Begrebet literacy
- Begrebet multimodal literacy
- Lærerens scenariekompetence
- Lærerens scenariekompetence - en planlægnings- og analysemodel
- Vurderingsfokus
- Planlægningsguides
- Læseguides
- Bonus: Nylteste forskning i læremidler: Indhold og brug

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatrum, 27.10.2016

MEP@P@L

Forskning

- Bredt forskningsmæssigt belys
- Ældre og moderne lærings teorier
- PROJEKTORIENTERET UNDERVISNING**
- Meningssfyldt problem
- I en meningsfyldt social situation
- Motivation og læringsudbytte

Der er bredt forskningsmæssigt belegg i både ældre og moderne lærings teorier for, at den bedste måde at lære på er projektorienteret undervisning, hvor man forholder sig til et meningsfyldt problem i en meningsfyldt, social situation, fordi det virker befordrende på motivation og læring (fx Bundgaard, Møllekild & Helmar, 2011, 2012; Blumenfeld, Kempler, Krajcik & Blumenfeld, 2006; Shaffer, 2006; Bundgaard, 2005; Dewey, 1906) (Fougt, 2013, p. 120).

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatrum, 27.10.2016

MEP@P@L

God undervisning

- Målet med undervisning i folkeskolen er medborgere
- Den bedste måde at lære noget nyt på er ved at forholde sig til et problem i en meningsfyldt situation, som man vil løse i en social sammenhæng → Scenariobaserede undervisningsforløb (Bundgaard, Møllekild og Helmar 2011, 2012)
- Det faglige skal kontekstualiseres meningsfuldt i meningsfyldte situationer – det skal anvendes meningsfuldt
- Martin E. Ford: Motivation = Mål x Følelser x Handletilid (Ford 1992)

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatrum, 27.10.2016

MEP@P@L

Udgangspunkt

- Et **POLICY-CENTRERET** blik på god undervisning: Kompetenceorienteret undervisning
- Et **FORSKNINGSBASERET** syn på god undervisning: Projektorienteret undervisning med respekt for mødet mellem elevernes hverdagsfaglighed og lærerens og fagets specialiserede professionsfaglighed
- Et forsknings- og policybaseret blik på et opdateret fagsyn: **IT og MULTIMODAL LITERACY**
- Det er kompliceret
- Bud på didaktiske løsninger:
 - PLANLÆGNINGSGUIDES**
 - med brug af **VURDERINGSFOKUS**
 - og **LÆSEGUIDES**

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatrum, 27.10.2016

MEP@P@L

United we stand?

- For en gangs skyld kan det politiske forenes med viden
- Og en praksis?
- Med forhindringer
- Forhindringer
 - Væsen – traditionel undervisning
 - Traditionelle alagsprøver (fx færdighedsregning, diktat, læseprøve og skriftlig fremstilling)
 - Projektorienteret undervisning "... er en kompliceret praksis i en kompleks situation" (Bundgaard, 2013, p. 29)

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatrum, 27.10.2016

MEP@P@L

Scenariendidaktik

- Scenarier, hvor faglighed anvendes, i stedet for at tænke i isolerede fagligheder.
- Scenariet skal give en meningsfuld klangebund for det, der skal læres.
- Nagleordene er fælles praksis, meningsfuld kommunikation og et reelt produktionsmål.
- Det faglige skal således berettiges i scenarier, hvor det i konteksten er logisk eller naturligt, at det finder sted i et fællesskab

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

Turistchef i Lyngby-Taarbæk

- **Situert læring: Tænk i situationer**
 - Flere og flere unge turister (skolelejre/ryjskoler)
 - Hjælp os med at lave et spændende turistsite
 - Steder at se
 - Gode lave
 - Områdets historie og natur
- **Producer**
 - Hjemmeside
 - Video
 - Brochure osv.

© 2015

Simon Steen Frøsig, andersen, ph.d., cand.pæd., lærer

10

Langley Testakt, 27.10.2016

MEROPE

God undervisning med it

- Planlægning mod mål
- Fagdidaktisk reflekteret integration af it
- Løbende evaluering og justering efter forløb og mål
- Bevidsthed om, at teknologi driver
- God undervisning tager tid

Ernst-Dieter Fries, adspk, ph.d., cand.pæd., lærer

UDGIVET AF FORLAGET HENRIKSEN 1997

BEGREBET FAGLIGHED

- Et didaktisk moment (Jensen, 2007)
 - "den adfærd, der foragår inden for et område, der er afgrænset som skolefag" (Foss Hansen, 1996, s. 22)
- Hømar (2013): Faglighed er en identitet, man gæir inden for bestemte domæner i direkte eller indirekte interaktion med andre på bestemte måder, så man bliver genkendt som medlem af domænet af dette øvrige medlemmer
 - "doing being some identity" (Goss, 2001, p. 27)
- *Epistemic frames*: "Collections of skills, knowledge, identities, values, and epistemology that professionals use to think in innovative ways" (Shaffer, 2006, p. 12)
- Wengst: Læghed = handling og handlingeremmer forbundet med det sociale sin faglighedsmæssige – læghed er noget man gør sammen med andre
- Wengst og Fogst: "År er en læghedsside i, f.eks. at kunne integrere med andre personer og institutioner i forhold til disse velkønnede, det fælles rapportering og det særlige domæne (Bundgaard 1997, 108)
- Værdier og etik: "Different communities of practice ... have ... different ways of knowing, of doing what is worth knowing, and of adding to the collective body of knowledge and understanding" (Shaffer, 2004, p. 1404).

© 2009 Søren Fogst, udgivet af henrikshansen, henn

Lokale forløb

- Virum Skole
- Lampefabrikken
- Sæbekassefabrikken
- Matematik, støj, dansk, engelsk, natur/teknik
- Arbejde som om
- Budget
- Bestilling
- Ei

- Tutorials
- Languages
- Journals
- Preprints
- Codes
- Conferences
- Links to all these
- All in one place
- Knowledge integration
- Editor in science
- Publications
- Metadata
- Translation
- Publishing
- Visualization
- Funding in life
- Support
- Analysis
- Education
- Big data/multi-scale
- Data

Lyngby TechBox, 27.10.2018

MEOPOL

Faglighed

- Faglighed – Fælles Mål
- Begreber og metoder

Søren Søren Frøge, sfo@skt.dk, ph.d., cand.pæd., lærer

17

**Begrebet 'faglighed'
- et didaktisk morrads**

Lyngby-Techban, 27-10-2016

MEIOPL

Faglighed

- Følles Mål er kompetenceorienterede
- For mange lærere er **NY MADE** et forråt fag på (Nielsen & Dalin, 2016)
- Hvad betyder kompetenceorienteret?

- Dannelse
 - Kompetencer
 - Viden
 - Færdigheder

Simon Steen Frøsig, skibskole.phd., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatrosk, 27.10.2016

Faglighed

- Faglighed – udvikling af begreber, metoder og aktivtetsformer
- Faglighed er BEVIDST
 - at se med et særligt perspektiv på fænomener i verden
 - at anvende systematiske tilgange over for nye udfordringer
 - at kunne genkende noget nyt som noget kendt
 - at kende og kunne se sammenhænge i en kompleks verden (Bundsgaard 2010)

Simon Skov Fougt, ph.d., cand.pæd., lærer

19

Lyngby Teatrosk, 27.10.2016

FEM DIMENSIONER AF FAGLIGHED

- Viden, procedurer, opgaver og artefakter**
Et spørgsmål til at tale om verden og opgaverne i den (begreber, diskurs), en viden om hvad der er og var i verden (fakta), opgaver der skal løses, handlemønstre til at løse opgaver i verden (procedurer), samt ting, redskaber og teknologier som anvendes i løsnings af opgaver (artefakter).
- En systematisk tilgang til verden**
En måde at stille spørgsmål, tilgå og løse opgaver på (metode).
- En social konstellation**
En særlig rolle og en plads i et system af relationer (position), samt en måde at kommunikere på (kommunikationsformer) og indgå i sammenhængende forløb på (situationer).
- En interesse**
En måde at opfatte noget som vigtigt, godt, rigtigt og forkert (værdier), et fokus på løsning af særlige typer af opgaver (interesser) og en måde at begrunde sine handlinger på (motiver).
- Et perspektiv**
En måde at opfatte hvad verden er (ontologi), og hvordan den kan forstås, tales om og tilgås på (epistemologi).

(Bundsgaard & Fougt, forthcoming)

Simon Skov Fougt, ph.d., cand.pæd., lærer

20

Lyngby Teatrosk, 27.10.2016

Projektorienteret undervisning

- Faglige begreber (definitioner - 1. orden)
- Procedurer fra arbejdsgange (2. orden)
- Refleksion om fremdrift og sammenhæng (3. orden)
- Viden og handling
- Begreber
- Metoder
- Sociale konstellationer
- Interesser
- Perspektiv

Simon Skov Fougt, ph.d., cand.pæd., lærer

21

Lyngby Teatrosk, 27.10.2016

Faglighed

- 1. orden: **Kvalifikationer:** Faglig viden (fakta)
 - Eleven skal kunne faget (basalfaglighed)
- 2. orden: **Kompetencer:** Brug, anvendelse
 - Eleven skal kunne bruge faget
- 3. orden: **Faglige perspektiver:** Perspektivering
 - Eleven skal kunne bruge ting, han har lært gennem faget i sit møde med udfordringer i situationer

1. orden: **Fagets stof og færdigheder**

2. orden: **Anvendelse af faget**

3. orden: **Situationer med udfordringer**
– hvor fagets metoder og videnområde kan lages i brug

(Overtur 1998)

Simon Skov Fougt, ph.d., cand.pæd., lærer

22

Lyngby Teatrosk, 27.10.2016

FEM DIMENSIONER AF FAGLIGHED

- En læge, som har viden om medicin og kender metoder til at give den, men som ikke har en bevidsthed om, at han er en del af en social konstellation, har en interesse i at gøre patienten rask og som mangler perspektiv på verden er en **DARLIG LÆGE!**
- Viden, procedurer, opgaver og artefakter**
Et spørgsmål til at tale om verden og opgaverne i den (begreber, diskurs), en viden om hvad der er og var i verden (fakta), opgaver der skal løses, handlemønstre til at løse opgaver i verden (procedurer), samt ting, redskaber og teknologier som anvendes i løsnings af opgaver (artefakter).
- En systematisk tilgang til verden**
En måde at stille spørgsmål, tilgå og løse opgaver på (metode).
- En social konstellation**
En særlig rolle og en plads i et system af relationer (position), samt en måde at kommunikere på (kommunikationsformer) og indgå i sammenhængende forløb på (situationer).
- En interesse**
En måde at opfatte noget som vigtigt, godt, rigtigt og forkert (værdier), et fokus på løsning af særlige typer af opgaver (interesser) og en måde at begrunde sine handlinger på (motiver).
- Et perspektiv**
En måde at opfatte hvad verden er (ontologi), og hvordan den kan forstås, tales om og tilgås på (epistemologi).

Simon Skov Fougt, ph.d., cand.pæd., lærer

23

Lyngby Teatrosk, 27.10.2016

OPSUMMERENDE

- Bygge bro mellem den måde faglighed praktiseres i skolen og den måde faglighed praktiseres på i arbejdslivet

Simon Skov Fougt, ph.d., cand.pæd., lærer

24

Lyngby Teatrosk, 27.10.2016

Faglighed (Jeppe Bundsgaard)

- Forståelse**
 - Kende fakta
 - Vide, hvad fakta betyder
 - Forstå, hvordan fakta hænger sammen
 - Forstå, hvordan jeg forholder mig til de sammenhængende fakta
 - Forstå, hvorfor de sammenhængende fakta er relevante for mig nu og her.
- Handling**
 - Kunne en procedure
 - Vide, hvornår procedurer kan bruges
 - Vide, hvordan forskellige procedurer kan bruges sammen
 - Vælge, hvilke redskaber der skal bruges i en given situation
 - Forholde sig til om redskaberne er gode at anvende – om udgiften står mål med udbyttet

Simon Skov Fougt, ph.d., cand.pæd., lærer

25

Lyngby Teatrosk, 27.10.2016

Faglighed

- Faglighed er noget med **GOR** på baggrund af **VIDEN**
- Faglighed er handling
- Hvordan gør man danskfaglighed?
- Hvordan gør man matematikfaglighed?
- Hvordan gør man naturfagfaglighed?
- Hvordan gør man sprogfagfaglighed?
- Hvordan gør man musikfagfaglighed?
- Hvordan gør man billedkunstfagfaglighed?
- ...

Simon Skov Fougt, ph.d., cand.pæd., lærer

26

Lyngby Teatrosk, 27.10.2016

Begrebet 'it' - det er lige så rodet

Simon Skov Fougt
Ph.d., cand.pæd., lærer
Adjunkt, Institut for Skole og Læring, Professionshøjskolen Metropol
www.simon-skov-fougt.dk
27.10.2016: Lyngby Teatrosk

27

Lungby Testbank, 27.10.2016

Afliv myterne

- Il giver bedre læring
- Il øger faglighed
- Il motiverer eleverne
- Il sikrer bedre differentieret undervisning
- Il kan bla bla bla

SLUDDER

VRØVL

Erasmus Skov Frøsg, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

28

Lungby Testbank, 27.10.2016

Muligheder med it

- Uænnede muligheder (produktion, simulation, søgning) – eleverne har adgang
- Undervisning bliver ikke god ved at bruge it
- To læreropgaver:
 - **RELEVANS**
 - Forskningsrapport som photostory?
 - Dansk citat i en wiki?
 - CD-øst i dansk?
 - Blogge i Kristendom?
 - Debattere online i samfundsfag?
 - Virtuelle broer i matematik?
 - **UNDERVISNING I IT**
 - Søgning
 - Kildekritik

Erasmus Skov Frøsg, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

29

Lungby Testbank, 27.10.2016

Slagelse-projektet

- **Læreren**
 - Et opdateret fagsyn
- En fagdidaktisk kompetence
- En undervisningspraksiskompetence
- Tilstrækkelige teknologiske ressourcer

Erasmus Skov Frøsg, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

30

Lungby Testbank, 27.10.2016

God undervisning

- Målet er medborgere
 - Il skal understøtte de daglige mål.
 - Hvordan kan il bidrage til det?
- Inddrag il, hvor det er relevant
- Klasseledelse
 - Didaktik
 - Faglighed
 - Il-kundskaber

Erasmus Skov Frøsg, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

31

Lungby Testbank, 27.10.2016

Digitalisering

- **Teknologifetichisme**
 - Ubegrænset tilføj og ubegrænset indkøb
 - Ubegrænsede muligheder (alt for mange muligheder)
 - Sund skepsis
 - Læringspotentialer?
 - Il → mennesker
 - Mennesker → il
 - Vi skal vælge begrundet
- **TENK MÅL FØR MIDDEL**
 1. Hvad vil vi?
 2. Hvordan gør vi det?
 3. Kan il hjælpe?

Erasmus Skov Frøsg, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

32

Lungby Testbank, 27.10.2016

Læreren opgave

- Målet er medborgere
- Livslang læring
- Det vi gør i fag, gør vi for at eleverne skal lære noget hensigtsmæssigt og bestemt
- Il skal understøtte de daglige mål
 - Hvordan kan il bidrage til det?
- Inddrag il, hvor det er relevant
- Il er en del af faget!
 - **Fag udvikler sig – il ændrer fag**

Erasmus Skov Frøsg, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

33

Lungby Testbank, 27.10.2016

Hvad kan it?

- Strukturere
- Organisere
- Simulere
- Producere
- (Selvrette – præcise svar)
- Adgang til viden
- Il kan ikke erstatte en lærer
- Og skal ikke erstatte en lærer

Erasmus Skov Frøsg, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

34

Lungby Testbank, 27.10.2016

Nye medier – ændret faglighed?

- Unge bruger i dag ca. 7.45 timer om dagen på il (TNS Gallup 2011)
- Og 3 timer online
- Adgang til viden
- Forholde sig til det – og til den

Erasmus Skov Frøsg, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

35

Lungby Testbank, 27.10.2016

It-didaktik

- Il-didaktik er
 - ... et midlertidigt kampagnebegreb, som ber give anledning til at diskutere de grundlæggende didaktiske spørgsmål: Undervisnings mål og indhold, metode og lærerens rolle (Bundgaard & Hansen 2013, p. 161)
- Il-didaktik
 - ... er ved at miste mening, fordi spørgsmålet om information og teknologi ber være en integreret del af enhver almen teori om læring og undervisning (ibid.)

Erasmus Skov Frøsg, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

36

Lungby Teatrain, 27.10.2016

It i fag

- Fagernes mål, indhold og metoder med ændrede betingelser og muligheder
- Multimodal repræsentation af fagligt indhold
- Beregninger
- Kommunikation
- Visualiseringer
- Adgang til viden
- Adgang til produktion
- Spredning
- Socialt liv
- Samarbejdsrelationer

Computersens regnekraft har ændret betingelserne for matematik og naturfag, men også de humanistiske fag er dybt berørte. Digitale tekstbeholdere og oversættelsesprogrammer, ordreproduktion (dvs. computergenererede ordforståelse, tekst og billedbehandling, tegningsprogrammer og digitalisering af kultureren, har ændret de to grundbetegnelser i de humanistiske fag: forståelse af og kommunikation med tekster (Bundgaard & Hansen, 2013, s. 162).

Erasmus Skov Foug, vejlejet, ph.d., cand.pæd., lærer

37

Lungby Teatrain, 27.10.2016

Fagdidaktisk brug af it

- Præsentation med Prezi i matematik (redskab)
- Præsentation med PowerPoint i dansk (redskab)
- Algebra i matematik (redskab)
- Musikproduktion (redskab)
- Databaser i historie (redskab)
- Kommunikation – dansk (tekst)
- Nye teksttyper (blog) (tekst/literacy)
- Nye regnemåder (redskab)
- Nye kommunikationsformer (socialisering)
- Reklamer på Google/Facebook (socialisering/teknologi)
- Programmering (teknologi)

Erasmus Skov Foug, vejlejet, ph.d., cand.pæd., lærer

40

Lungby Teatrain, 27.10.2016

Problemet med it

- It er ikke konstant
- Pc'ere
- Bærbare
- Iwb
- Tablets
- Smartphones
- Smartwatches
- It er **KONSTANT** udvikling

Erasmus Skov Foug, vejlejet, ph.d., cand.pæd., lærer

43

Lungby Teatrain, 27.10.2016

Hvad er it så?

- It som
- Tekst
- Redskab
- Socialisering
- Literacy (Hanghe, 2014)
- Teknologi (Foug, 2015)

Erasmus Skov Foug, vejlejet, ph.d., cand.pæd., lærer

38

Lungby Teatrain, 27.10.2016

Endnu et men om it

- It til at løse med - handlingsorienteret
- It til at lære med - vidensorienteret
- Læreren for at lære
- DET ER SELVFLUGELIG EN CENTRAL PUNKT AT LØSE OG LÆRE SKAL FØLGES AD**
- Potentialer, der kan droppe 'mellemregningerne'
- Automatisering – fx algebra
- Præcision og praktisk anvendelighed i geometri
- De trigonometriske funktioner er ikke nødvendige for at kunne løse opgaven (fx at beregne vinkler og sider i en trekant)

Erasmus Skov Foug, vejlejet, ph.d., cand.pæd., lærer

40

Lungby Teatrain, 27.10.2016

It er ikke alt i fag

- Fag er ikke = it
- It er en del af fag
- Det at kunne regne
- Det at kunne skrive
- Skærm læsning?
- Tegne med lineal

Erasmus Skov Foug, vejlejet, ph.d., cand.pæd., lærer

41

Lungby Teatrain, 27.10.2016

It-niveauer (Kjærgaard & Foug, forthcoming)

Erasmus Skov Foug, vejlejet, ph.d., cand.pæd., lærer

41

Lungby Teatrain, 27.10.2016

Med andre ord

- It påvirker både, hvilke opgaver der er relevante for at nå et læringsmål
- Og hvilke begreber der er relevante i fagbeskrivelserne
- Men også selve vejen dertil

Erasmus Skov Foug, vejlejet, ph.d., cand.pæd., lærer

42

Lungby Teatrain, 27.10.2016

Opsummerende

- It og teknologi
- It driver
- It er ikke alt i fag
- It er nødvendigt i fag

Erasmus Skov Foug, vejlejet, ph.d., cand.pæd., lærer

42

Lyngby Teatroskole, 27.10.2016

De fire elevpositioner (faglighed og it)

1. Eleven som kritisk undersøger
2. Eleven som analyserende modtager (t og læsning)
3. Eleven som målrettet og kreativ producent
4. Eleven som ansvarlig deltager (etik)

- Se EMU: korfink.dk/emu4
- I øvrigt en bog på vej herom: korfink.dk/vision
- Og en konference 30.11.17: korfink.dk/traq

Simon Skov Frøgt, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatroskole, 27.10.2016

Multimodalitet

- Enfant terrible
- Multi – mange
- Modalitet – Måder
- Mange måder
- Enheder som skaber mening på forskellige måder
- Betydningsskabende enheder
- Anne Levlund: Visual turn: Vi kommunikerer absolut ikke kun via verbalsprog

Simon Skov Frøgt, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatroskole, 27.10.2016

Modalitet

- Måden, skriften er skrift på
- Måden, skriften er skrift på
- Måden, skriften er skrift på

■ Måden, skriften er skrift på

■ *Måden, skriften er skrift på*

• "På den måde, som vi bruger vores krop til at kommunikere, og på den måde, som vi bruger vores sprog til at kommunikere"

Simon Skov Frøgt, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatroskole, 27.10.2016

Begrebet 'multimodalitet' - et enfant terrible

Simon Skov Frøgt
Ph.d., cand.pæd., lærer
Adjunkt, Institut for Skole og Læring, Professionshøjskolen Metropol
www.simon-skov-frøgt.dk
27.10.2016: Lyngby Teatroskole

Lyngby Teatroskole, 27.10.2016

Modaliteter

- Måder:
- Tekst: HEJ
- Billede
- Lyd
- Røgt
- Rør
- Rører
-

Simon Skov Frøgt, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatroskole, 27.10.2016

Modalitet

- Måden billede er billede på
- Farve som semiotisk resource

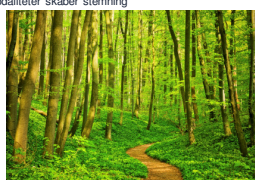

Simon Skov Frøgt, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatroskole, 27.10.2016

Multimodalitet

- Modaliteter skaber stemning

Simon Skov Frøgt, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatroskole, 27.10.2016

Modaliteter

- Måder at være modalitet på
- Hej
- Hej
- Heheeee

Simon Skov Frøgt, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatroskole, 27.10.2016

Multimodalitet

- Hvad kalder vi disse betydningsskabende enheder?
- Modaliteter? Det er lettere at se, at en tekst er multimodal, end at se hvilke modaliteter der er på spil (hvor Bråten)
- Gør det Kinesis:
 - Modalitet: Et særligt træk ved representationsformen, måden representationen forholder sig til det repræsenterede på
 - Semiotic mode – Repræsentationsform
 - Semiotic resource – måden, representationsformen re-præsenterer på (fx farve)

Simon Skov Frøgt, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

Lynghy Tænkem, 27.10.2016

MEROPOL

Multimodalitet

- Multimodalitet
- Modalitet
- Måde (semiotiske ressourcer)

Simon Skov Frøgt, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

55

How to write an essay

MEROPOL

Begrebet 'literacy' - det nye sort

Simon Skov Frøgt
Ph.d., cand.pæd., lærer
Adjunkt, Institut for Skole og Læring, Professionshøjskolen Metropol
www.simon-skov-frøgt.dk
27.10.2016 - Lynghy Tænkem

Lynghy Tænkem, 27.10.2016

MEROPOL

Literacy

- Skrivning og læsning og faglig virksomhed
- Fagernes egenart og logik
- Skrivefærdighed som forudsætning for de fleste fag
- Læsefærdighed som forudsætning for de fleste fag
- **LITERACY** er det nye sort
 - Smal kognitiv tilgang
 - Bred sociokulturel tilgang

Simon Skov Frøgt, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

61

Lynghy Tænkem, 27.10.2016

MEROPOL

Multimodalitet

- **AFFORDANS:** Potentiale
- Hus
- Rind
- Kædetekst
- Modvægt
- Kridt

Simon Skov Frøgt, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

56

Lynghy Tænkem, 27.10.2016

MEROPOL

Faglig læsning

- Læsning som grundlæggende færdighed i alle fag: **Læringspotentiale** (Arievsk, 2000; Bråten, 2006; Mølgaard, 2009)
- **Faglærernes opgave**
- Fagernes begreber, metoder, sammenhænge, sociale konstellationer, og perspektiv
- Det gamle sort

Simon Skov Frøgt, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

59

Lynghy Tænkem, 27.10.2016

MEROPOL

Literacy

- Skrivemåder er nøglen til dyb forståelse af fagets tekster (læsning) – den faglige diskurs (Krogh 2010: 28)
- Skrivekompetence fører til forbedret læsekompetence (Graham, S. & Hebert, M. 2010: 4)
- Skrivning til at skabe overblik, analyse og dermed forståelse
- Skriftlig kommunikation er stigende inden for alle erhverv
- Skrivning er lige så vigtig som læsning
- Læsning og skrivning styrker hinanden indbyrdes (Graham, Steve & Herbert Michael (2010): *Writing to read – Evidence for How Writing can improve reading*, Vanderbilt University)
- Samme vidensområder
- Samme kognitive processer

Simon Skov Frøgt, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

62

Lynghy Tænkem, 27.10.2016

MEROPOL

Multimodalitet

- Hvordan kommunikerer jeg mest hensigtsmæssigt og effektivt?
- Dette er ikke en pipe!

Simon Skov Frøgt, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

57

Lynghy Tænkem, 27.10.2016

MEROPOL

Faglig skrivning

- Skrivning som grundlæggende færdighed i alle fag: **Læringspotentiale** (Berge, 2009)
- Udvikling af **fagsprog** gennem skrivning
- Og det adgang til **faget** og **dets læsning** (Berge, 2009)
- **Faglærernes opgave**
- Fagernes begreber, metoder, sammenhænge, sociale konstellationer, og perspektiv

Simon Skov Frøgt, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

60

Lynghy Tænkem, 27.10.2016

MEROPOL

Læsning og skrivning

- Kommunikation
- Læring
- Struktur
- Skabning af nye virkeligheder
- Identitetsdannelse
- Underholdning
- Orientering
- Tænkning og sprog (Vygotsky 1978)

Simon Skov Frøgt, udgivet, ph.d., cand.pæd., lærer

63

Læsning og skrivning

- I skolen daglig aktivitet
- Fagenes logik, egenart, arbejdsformer, tekster, lævning, syn på verden, forståelse
- Fagenes tagelighed
- **FAGLIG LÆSNING**
- **FAGLIG SKRIVNING**
- **FAGLÆRERNE** skal undervise i læsning og skrivning af **FAGENES TEKSTER**
- I skal hjælpe dem med det

© 2014
Elinor Sørensen, skolelærer, ph.d., cand.pæd., lærer

64

[illegible]

Bundsgaards læseformel (2010)

- **Førelæse:** Situation, forventning – sprog, kommunikationssituation, tema, genre
- **Attænkning:** Alkohold
- **Mælelæse:** Ordbrødder: Solf
- **Ordforståelse:** Tagetage
- **Tekstforståelse:** Syntaks, gen-gen-kendelse og fuck det
- **Scenarieforståelse:** Dannede et scenarie
- **Kontekst:** Algorende for læsning
- **Læseform-måde:** Studerende vs. Erfaren lærer
- **Eget projekt:** Vile

Langth Tactikon, 27.10.2014

MicroPol

NOT SO BREAKING NEWS

rapportert

EN NY
LÆSEKRIG
ER BRUDT UD

Undervisningsministeren blev i 11. uge to vinterskifer fra lesekampen i 1990'erne led i arbejdet med at formulere nye Fælles Mål for dansksprog. Og så lagde netværke ind.

Søren Steen Pilegård, skoleinspektør, skoleinspektør, skoleinspektør

65

Longtin Teakline, 27.10.2014

McGraw-Hill

Den gamle læseformel

- Læsning – Alkonding & Sprogforståelse (Gough og Turner, 1986)
- Legende
- Kvindelig
- Tugtstige
- Skudepot
- Skilleben
- Koldingsh?
- K d i l i d s h?
- Kvindshvudsstir?
- K d i l i h v d s t i r h?
- K d i u l s e h v d d e r s t i r h?
- K d i u l s e h v d d e r s t i r h?

Simon Steen Fjærg, skulptur, guld, sølv, sølv, sølv, sølv

Lecture 1: Textbook, 27-16/2016

MEOPOL

«Katastrofen»

- Viden- og færdighedsmål efter 9.KJ.
- Alkostriving: Komplette danske og lærte ord
- Multimodal tekstkompleksitetsreduktion
- Undervisningsministerielementbedømte tilskrivelser

Den "nye" læsekrig

- Sociokulturelle interak-tyon kol- vs. kognitive psykologi-er
- Læs-, forstå- og sammental VS.
- Al-runderig, ordforståelse og tekstforståelse
- Læsning er et komplekst multimodal proces

En ny læseformel

- Stationsforstøderen skiftede frakke til jogter

Læseformelste –
 (Fortællning + Afledning + Mediærling) x
 Ordforstøde x Tekstforstøde x
 forstøde x Kontekst x Læseform x Eget projekt
 (Bundgaard 2010)

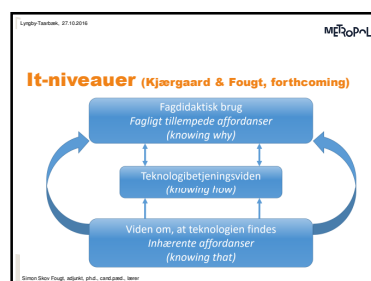
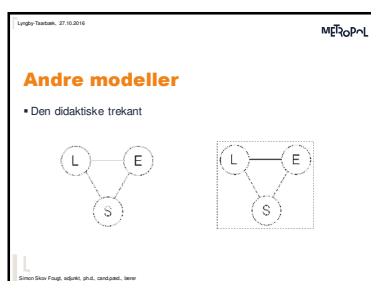
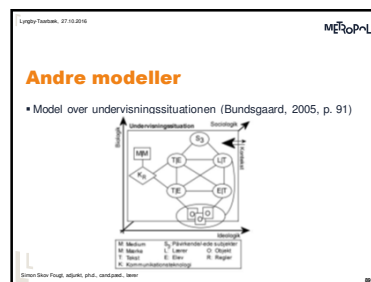
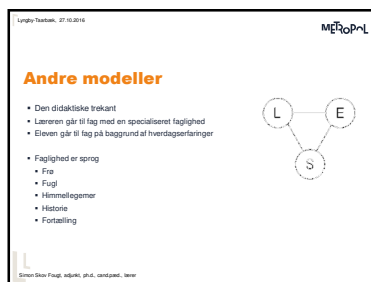
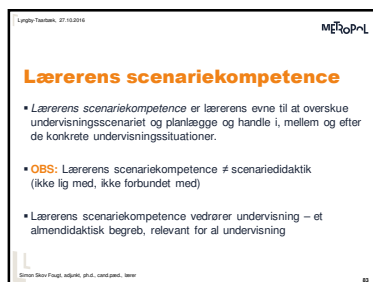
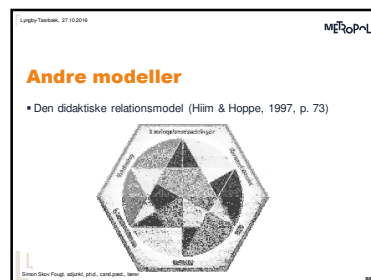

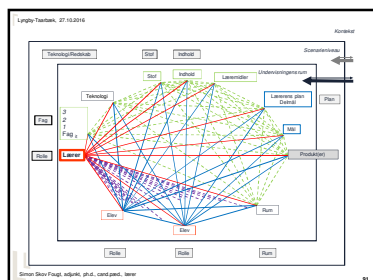
PROFESSOR WETSE VAN DER LINDEN

MAGNETRON

Multimodal literacy

Simon Steen Fouge
Ph.D., cand.pæd., lærer
Adjunkt, Institut for Skole og Læring, Professorskolepædagogisk Møtropol
www.steen-simonfouge.dk
27.10.2016
Lyngby Århusbæk

Lyngby Teatroskole, 27.10.2016

Vurderingsfokus

- Holistisk vurdering: "De røde stregers tyranni"
- "De skal lære det hele tiden"
- SKRIV → Tid til skrivning (udskoling)
- Prøvetræk →
- Vurderingsfokus:** Fokus på udvalgte, faglige delområder – ikke det hele

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatroskole, 27.10.2016

Analysen

- Et flerdimensionelt kontinuum af læreres scenariekompetence

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatroskole, 27.10.2016

Didaktik

- "Orienteret autonomi" (Jensen 2007)
- "Vurderingsfokus" (Fougt et al. 2014)

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatroskole, 27.10.2016

PLANLÆGNINGSGUIDES
– et almindeligt værktøj
for lærere

Simon Skov Fougt
Ph.d., cand.pæd., lærer
Adjunkt, Institut for Skole og Læring, Professionshøjskolen Metropol
www.simon-skov-fougt.dk
27.10.2016 Lyngby Teatroskole

Lyngby Teatroskole, 27.10.2016

Model over lærerens scenariekompetence

- Et hjælpemiddel for vejledere
- Til at rådgive lærere
- Om faglighed og undervisning

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatroskole, 27.10.2016

Orienteret autonomi

- Skændet mellem lærerstyring og elevautonomi
- Det ønskes, at eleverne udvikler selvstændighed med det ansvar, det medfører
- Eleverne skal "orienteres" i projektorienteret undervisning i forhold til fagligheden
- Klare "pejlemærker" (Jensen 2007).

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatroskole, 27.10.2016

Scenariedidaktik → Scenariekompetence

- Scenariedidaktik kræver scenariekompetence hos læreren (Bundgaard 2011)
- At kunne forestille sig scenarier
- Hvilke faglige delelementer indeholder de enkelte situationer?
- Organisering af undervisningen
- Faglig fordybelse
- Hvad skal de lære? vs. Hvad skal de lære?
- Vurderingsfokus: Orienter eleverne fagligt
- Fastholdelse → Videndeling

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

[illegible]

Lungby Teater, 27.10.2014

Læsefremmere

1. Lærings- og kundskabsmål
2. Praktiske erfaringer – GØR
3. Elevautonomi (indflydelse - valg inden for rammer)
4. Interessante tekster
5. Strategiundervisning (læreren som model)
6. Samarbejde – roller
7. Ros (reel ros)
8. Evaluering
9. Læreinvolvering (Ammarkud & Bråten 2010)

MENINGSFULDHED

© 2014 SkoleFagligtUdvalg, skolefagligtudvalg.dk

10

[illegible]

LÆSEGUIDES
 – et almindidaktisk værktøj
 for lærere

Simon Skov Fougt
 Ph.d., cand.pæd., lærer
 Adgang, Institut for Børns og Læring, Professionshøjskolen Metropol
www.simon-skov-fougt.dk
 27.10.2016, Lyngholm, København

Langtje Tæstebæk, 27.10.2014

MICROPOL

Motivation

- At være i et scenarie, hvor det giver mening at lase: **MENINGSFULDHED**

© 2014

Erasmus Skills Fællesskab, ghsk, cand.pæd., lærer

108

[illegible]

Læsehæmmere

- Manglende/ulokalt læsegrund: Hvorfor skal jeg læse teksten, og hvad skal jeg have ud af den?
- Manglende begreb (Kjertmann, 2010)
 - Manglende kontrol over egen læsning
 - Teksternes svarhedsgrad
 - Opgavernes svarhedsgrad
 - Mønstre
 - Lav indsats (Steffensen, 2010)
- **MANGLENDE MENINGSFULDHED**

Source: Steffensen, 2010; Kjertmann, 2010; Steffensen, 2010

Lungby Teaterbøl, 27.10.2016

MICRO-POL

Læseguides og før-læsning

» Før-læsning og forkundskaber: **STRUKTUR**

Sten Sten Fløeg, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lektor

16

Tre fravær i elevens læsning

- Fravær af tydeligt **LÆSEFORMÅL**: Hvad er det faglige formål med at læse teksten?
- Fravær af fokuseret **TEKSTARBEJDE**: Den semiotiske bearbejdningen forståelsesmæssige bearbejdning
- Fravær af tekstcentrerede **LEVSTEMME**: Elevernes mulighed for at formulere sig fagligt med afsæt i teksten (Brenholm, 2013)

Lyngby Teatrosk, 27.10.2016

Fagtekstkendetegn

- Svag kohærens – også vedr. de multimodale aspekter
- Manglende eksplicite forbindelser
- Tema-rama
- I mindre grad teksternes teknikalitet og leksikalsk sværhedsgrad
- Faglemmer
- Objektiveret fremstillingsform
- Agens
- Pædagogisk rekontekstualisering
- Nominaliseringer

Simon Skov Frøgt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

109

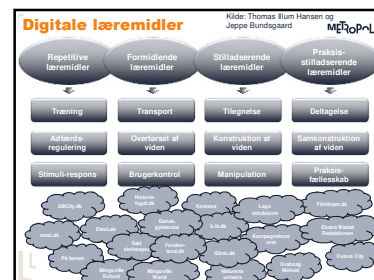
Lyngby Teatrosk, 27.10.2016

Lav læseguides

- Hvorfor skal eleverne læse teksten?
- Hvad skal de have ud af det?
- Hvordan kan eleverne få indflydelse?
- Hvilke læsestrategier skal eleverne anvende? Hvordan kan læreren støtte det?
- Samarbejde?
- Produktion og analyse?

Simon Skov Frøgt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

110

Lyngby Teatrosk, 27.10.2016

BIOS C

- Overskrifter
- Sammenhæng
- Processer
- På alle trin i fødekæden *sker* der en forbrænding af organisk stof ved ånding. Her frigøres der en del kulstof i form af kuldioksid til luften
- På alle trin i fødekæden *sker* der en forbrænding af organisk stof ved ånding. Her frigøres der en del kulstof i form af kuldioksid til luften

Simon Skov Frøgt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

110

Lyngby Teatrosk, 27.10.2016

Forskningsbaseret viden om læremidler

Simon Skov Frøgt
Ph.d., cand.pæd., lærer
Adjunkt, Institut for Skole og Læring, Professionshøjskolen Metropol
www.simon-skov-frøgt.dk
27.10.2016 Lyngby Teatrosk

Simon Skov Frøgt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

111

Lyngby Teatrosk, 27.10.2016

Træningsprogrammer

- Træningsprogrammer
- Behavioristisk læringsyn
- Pia Kjærsgaard i skolen (taglighed – stavning)
- Nakskov
- Niveau 1/1, dimension – begreber
- Forelårdet læringsyn

Simon Skov Frøgt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

112

Lyngby Teatrosk, 27.10.2016

Faglig læsning i fagene

- En forudsætning for faglig læsning er, at læreren ved, hvad læsningen i faget er kendetegnet ved
- Fortælling og fornuftskaber: **STRUKTUR**
- Lad være med at tænke i faglig læsning
- Tufter: Zig-zag modellen
- Vekselvirkning mellem produktion og analyse

Simon Skov Frøgt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

113

Lyngby Teatrosk, 27.10.2016

Læremidler og faglighed

- Valg af læremiddel er lig valg af faglighedsopfattelse
- Foregivet og reel faglighedsopfattelse
- Målsætning
- Indhold
- Handlinger (Bundsgaard 2010)

Simon Skov Frøgt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

114

Lyngby Teatrosk, 27.10.2016

Stavetræning (basisfaglighed)

- Jim Rice (1997): Intet forhold mellem stave niveau og tid (stævninger, dvs. i kontekst)
- Oliver Cromman (1902): Manglende stavetræning påvirker ikke stavning
- W. Cook (1912): Staver regler effektivt. Kan ikke anvendes i kontekst
- Donald Hamill et al. (1977): Effekt op til 3.-4. kl., herefter ikke
- Stephen Krashen (2002): 3.-4. kl. elever, der ikke undervises direkte i stavning, staver dårligere end elever, der undervises men forskellen er fuldstændigt udlignet på 4.-5. klassetrin
- Graham og Perin (2007): Læsevet grammatikundervisning er direkte skadeligt især for elever med skrivningsproblemer. Grammatikundervisning skal tilkobles til elevernes skrivning
- KOMPIS-projektet i Slagelse (2010)
- 25% af tiden bruges på grammatikundervisning (Mathiasen, 2011)
- Lærerne siger, de er konstruktivt, men de arbejder behavioristisk

Simon Skov Frøgt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

115

Lyngby Teatrabak, 27.10.2016

At øve sig

- Selvfølgelig bliver man bedre af at øve sig
- Hvis man har et projekt

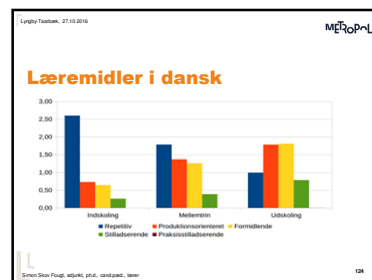
- Træning ude af kontekst er spild af tid!

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatrabak, 27.10.2016

Danskfaget ifølge læremidlerne
Bundgaard, Buch & Fougt, forthcoming

Simon Skov Fougt
Ph.d., cand.pæd., lærer
Adjunkt, Institut for Skole og Læring, Professionshøjskolen Metropol
www.simon-skov-fougt.dk
27.10.2016 Lyngby Teatrabak

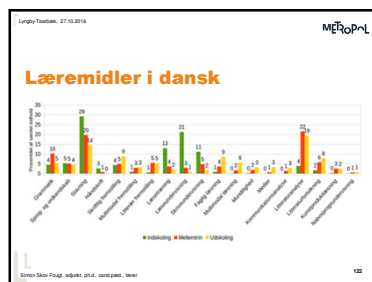
Lyngby Teatrabak, 27.10.2016

Prøverne

- Diktat
- Læseprøve
- Færdighedsregning

- En nødvendig, begrænset anvendelse af idioti

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatrabak, 27.10.2016

Læremidler i dansk

- 10% digitale læremidler i indskoling
- 22% digitale læremidler på mellemtrinnet
- 55% digitale læremidler i uddannelse

- Traditionel danskundervisning – medieret via it

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatrabak, 27.10.2016

Lav en væg på lærerværelset

- Diskuter fag og faglighed
- Fagets aktiviteter, metoder, begreber, sociale konstellationer, interesser og perspektiver
- SAMARBEJDE**

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatrabak, 27.10.2016

Læremidler i dansk

Tabel 2: Indskolede typer på alle læringsniveauer

	Repetitive	Produktive	Formidende	Tilsættende	Praktikstilsættende
Indskoling	2,45	0,86	0,67	0,25	0,00
Mellemtrin	1,78	1,36	1,26	0,39	0,00
Uddannelse	1,06	1,70	1,86	0,84	0,00
Uddannelse	0,88	0,92	1,37	0,33	0,18
TOTAL	1,67	1,23	1,25	0,45	0,03

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

Lyngby Teatrabak, 27.10.2016

Opsamling og anbefalinger
Input

Simon Skov Fougt
Ph.d., cand.pæd., lærer
Adjunkt, Institut for Skole og Læring, Professionshøjskolen Metropol
www.simon-skov-fougt.dk
27.10.2016 Lyngby Teatrabak

Lynghy Teatret, 27.10.2016

MEtropol

Et par forslag til videre overvejelse

- Hvidovremodellen: Undervisning i undervisning (U-i-U)
- Mulighed for at sæge eksterne konsulenter som sparring/støtte i (I-)projekter
- Kompetencemidler fra forvaltningen
- Lærernes normale forberedelse og undervisning
- Gentofte-Rudersdal-modellen: Hver lærer sit projekt → Videndeling i lagteams
- Teambaseret

Simon Skov Frøgt, adjunkt, ph.d., undervisn. lærer

127

MEtropol

Tak for ordet

simon@fougt.dk

Simon Skov Frøgt
Ph.d., pædagogisk lærer
Adjunkt, Institut for Skole og Læring, Professionshøjskolen Metropol
www.simon-skov-frogt.dk
27.10.2016, Lynghy Teatret